

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра обліку і оподаткування та маркетингу

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

**СИСТЕМА КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ
ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ**

Виконав

студент 4 курсу

групи ОА – 41

освітнього ступеня «Бакалавр»

напряму підготовки 6.030509

«Облік і аудит»

_____ Калинич В'ячеслав Михайлович

Науковий керівник

к.е.н., доцент

_____ Максименко Діана Вікторівна

Робота допускається до захисту:

Завідувач кафедру обліку

і оподаткування та маркетингу

д.е.н., професор

_____ Реслер М.В.

ЗМІСТ

Вступ	3
РОЗДІЛ 1. Загальна характеристика калькулювання собівартості продукції.....	5
1.1.Поняття собівартості як грошового вимірника витрат на виробництво.....	5
1.2.Процес калькулювання, його зміст та значення.....	10
РОЗДІЛ 2. Калькулювання собівартості продукції та її роль у управлінні виробничою діяльністю підприємства.....	20
2.1. Організація калькулювання собівартості продукції.....	20
2.2. Системи калькулювання повних та змінних витрат.....	31
РОЗДІЛ 3. Калькулювання собівартості продукції з застосуванням комп'ютерних технологій.....	48
Висновки і пропозиції.....	59
Список літературних джерел.....	61
Додатки.....	66

ВСТУП

Актуальність теми. З розвитком конкуренції на ринку та зниженням норми прибутку перспективи розвитку підприємства значною мірою залежать від поведінки витрат та управління ними. Вміння планомірно і раціонально керувати витратами в періоди погіршення кон'юнктури ринку підвищує шанси на виживання. Також за сприятливих економічних умов важливою стає задача оптимального розподілу ресурсів між поточною та інвестиційною діяльністю.

Важливою умовою успішної діяльності підприємства є досягнення оптимального рівня витрат на виробництво, внаслідок чого зросте конкурентоздатність продукції та стане реальним досягнення довгострокового економічного зростання. Перехід до ринкових відносин робить особливо актуальною проблему раціонального витрачання будь-яких ресурсів, докорінного покращення управління витратами.

Це можливо зробити, якщо на підприємстві діє продумана система калькулювання собівартості продукції.

Дослідження теоретичних аспектів витрат виробництва і калькулювання собівартості продукції представлені в працях таких відомих вітчизняних та зарубіжних науковців: Бриттон Є., Ватерсон К., Велш Г.А., Шорт Д.Г., Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Голов С.В., Грабова Н.М., Гура Н.О., Завгородній В.П., Коблянська О.І., Кузьмінський А.М., Кужельний М.В., Швець В.Г. та ін.

Витрати підприємства є одним із найважливіших і одним із трудомістких об'єктів обліку, контролю, аналізу. Від правильності їх визначення залежить точність розрахунку фінансового результату діяльності підприємства. Отже, калькулювання собівартості є актуальним питанням для будь-якого підприємства, яке здійснює виробництво продукції (робіт, послуг).

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розроблення методичних рекомендацій, спрямованих на

удосконалення системи калькулювання собівартості продукції в управлінні виробництвом.

Об'єктом дослідження виступають витрати виробництва та калькулювання собівартості продукції підприємства.

Предметом дослідження є організація калькулювання собівартості продукції.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є системний підхід до розкриття економічної сутності собівартості. Теоретичною та методичною основою дослідження є наукові розробки вітчизняних і зарубіжних економістів з питань калькулювання собівартості та її значення для управління підприємством, законодавчі та нормативні акти України, інструктивні матеріали, а також дані бухгалтерського обліку досліджуваного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. У дипломній роботі отримано обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують важливе наукове завдання розробки теоретичних засад та практичних рекомендацій щодо формування системи калькулювання собівартості продукції.

Обсяг та структура роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку літературних джерел, додатків. Дипломна робота налічує 69 сторінок, на яких розміщено 3 рисунки, 3 таблиці, 4 додатки та список літературних джерел, який налічує 62 найменування.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Становлення та подальший розвиток ринкових відносин в економіці України, застосування національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку вимагають переосмислення теоретичних і методичних підходів до управління підприємствами. При цьому ефективність системи управління цілком залежить від рівня досконалості однієї з її складових – бухгалтерського обліку, де значне місце займає система калькулювання собівартості продукції.

В умовах становлення ринкової економіки виникає необхідність у розкритті змісту витрат виробництва. Основою методики управління витратами є визначення сутності категорій “витрати виробництва” і “собівартість” та взаємозв’язку, що обумовлюються механізмами їх формування у процесі виробничої діяльності й управління ними.

Собівартість продукції за величиною рівна грошовим витратам підприємства на виплату заробітної плати, на спожиті засоби виробництва, інші потреби. Але самі ці витрати не є собівартістю, вони – еквівалентні їй і лише кількісно рівні з нею, вони виникають у процесі виробництва, в той час коли собівартість – його результат.

Для збереження і покращення загальної прибутковості підприємства керівництво повинно знати розміри витрат і прибутків на будь-який момент по окремих видах продукції, по кожному структурному підрозділу.

Під калькулюванням необхідно розуміти комплексну систему процесу управління, котра передбачає науково обґрунтований метод групування виробничих витрат для визначення собівартості одиниці продукції. З метою формування ціни та регулювання ефективності виробництва вона враховує організаційно-технологічні особливості її виготовлення. Суть калькулювання розкривається через його принципи, серед яких:

- науково обґрунтована класифікація виробничих витрат;
- встановлення об’єктів обліку та об’єктів калькулювання;
- визначення калькуляційної одиниці;

- вибір методу розподілу непрямих витрат;
- вибір методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.

Таким чином, вибір об'єктів обліку витрат, об'єктів калькулювання і калькуляційних одиниць залежить від особливостей технологічного процесу, організації виробництва, номенклатури та складності продукції, що виготовляється. Розроблена номенклатура об'єктів обліку витрат, об'єктів калькулювання і калькуляційних одиниць дає змогу визначати їх за місцями виникнення витрат і найбільш точно відповідає потребам калькулювання собівартості продукції.

Вивчення літературних джерел за даним дослідженням, врахування практичного досвіду підприємств галузі дало змогу визначити класифікаційні блоки в залежності від мети та функцій управління (для планування, нормування і прийняття рішень; для потреб обліку та калькулювання; для оцінення й аналізу господарської діяльності; для контролю і регулювання).

Реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку, зміна його методології та організації згідно міжнародної обліково-економічної теорії і практики, прийняття національних стандартів бухгалтерського обліку підтверджує правомірність та доцільність поділу економічної інформації на фінансову і управлінську та організації обліку витрат у межах єдиної бухгалтерії.

Розвиток ринкових відносин в Україні створює реальні передумови для вибору найбільш доцільного методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції та управління цими витратами підприємстві. Вибір того чи іншого варіанту обліку витрат повинен здійснюватись як із врахуванням нагромадженого позитивного досвіду, прогресивних форм і методів ведення обліку витрат на вітчизняних підприємствах, так і досвіду зарубіжних країн.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>